

Història de la Veterinària catalana. El veterinari avui

Jaume Roca i Torras

1. Història general

L'origen del veterinari, i molts segles abans dels seus antecessors (ferradors, albeïtars, manescals, mariscals), va ésser degut al cavall i èquids en general, ja que aquest ha estat l'animal que més ha influït en la civilització de l'home, des de la més remota antiguitat, fins al segle XX, en què van aparèixer els motors d'explosió.

En l'antiguitat, en el segle VI, la invenció més fonamental fou la ferradura (metàl·lica i clavada a la part ^{copmisa} de l'unglet), i que li va servir com a casc de protecció. D'aquí la importància que varen tenir els ferradors encarregats de posar ferradures als èquids. A continuació varen aparèixer els albeïtars, que eren, a més de ferradors, coneixedors de les malalties i del seu tractament.

Ja, en l'any 1298, al País Valencià va aparèixer el mot català "manescal", equivalent al mateix significat de l'esmentat albeïtar, terme aquest últim d'origen àrab.

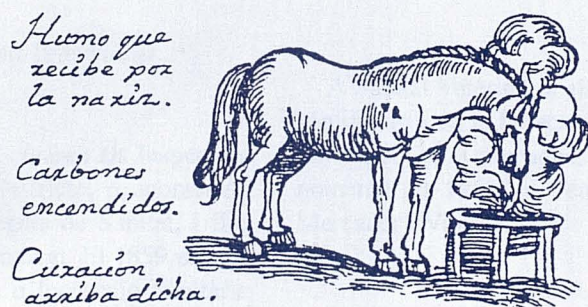
Durant l'Edat Mitjana, a causa de la gran importància del cavall, els nobles i governants feren recopilar tots els coneixements d'aquests animals (alimentació, cria, el ferrar-los, reproducció, malalties, tractaments, etc.) en llibres, sent el primer en català *Lo llibre de la Menestralia*, escrit per Manel Dies, el més conegut. Els altres animals (bovis, ovins, porcs, etc), nome-

Imatge del *Libro de Albeyteria*, editat a Saragoça el 1545.

nats "de renda", eren escassament estudiats.

A Espanya, amb motiu de la creació l'any 1500, pels Reis Catòlics del Tribunal del Protoalbeiterat, s'examinaven i nomenaven els albeitarers i els ferradors que aprovaven els exàmens. Per dificultats de l'època, el Protoalbeiterat tardà a arribar a Catalunya, i fou mal rebut pels gremis de "*manescals i ferradors*", la qual cosa va originar problemes. A Catalunya, el primer Proto-Albeitar del qual tenim notícies fou Diego Álvarez Calderón de la Barca (a principis del segle XVIII), qui també ho era dels comtats del Rosselló i la Cerdanya.

Tractament del constipat, segons un dibuix anònim del segle XVII.

La formació dels ferradors es feia de pares a fills, o bé als gremis.

La primera Escola de Veterinària espanyola fou creada el 1772 a Madrid, per Segimon Malats i Codina, nascut a Santa Eugènia de Berga, molt a prop de Vic, en el temps Carles III.

El 1847 es fundà l'Escola de Veterinària de Saragossa, la més propera a Catalunya.

El 1855 es creà a Barcelona, l'Acadèmia de Medicina Veterinària, la Junta de Govern de la qual era formada pels veterinaris Jeroni Darder, Miquel Viñas, Josep Presta, Antoni Masip i Joan A. Marimon.

Els veterinaris catalans més antics dels quals tenim notícies més concretes foren els barcelonins Miquel Viñas, Antoni Sabater, Jeroni Darder, Josep Presta, els gironins Cassà, Mensa i Colls i el lleidatà Cornadó. A finals del

segle XIX, i en les dues primeres dècades del segle XX, destacaren els veterinaris Arderius, Turró, els germans Darder i Farreras, Sugrañes, Mas Alemany, Rosell i Vilà, etc.

L'any 1917, la Mancomunitat Catalana sol·licità la creació d'una Escola de Veterinària a Catalunya, que no es portà a terme perquè per portar a terme la seva fundació no es féu cas del criteri dels veterinaris (que volien una Escola molt ben equipada) i també per la temença a l'augment de la plèthora que aleshores ja existia. Calgué esperar fins al 1982 perquè es fundés, a la Universitat Autònoma de Barcelona (Bellaterra), la Facultat de Veterinària,

amb Francesc Puchal i Mas com a primer degà.

2. Veterinària Municipal de Barcelona

El 1837, l'Ajuntament nomenà ja dos Inspectors de Carns, i el 1842 es nomenà la Comissió de Salubritat Pública, de la qual formaven part dos veterinaris, un metge i un farmacèutic, que despatxava directament amb l'Alcalde. El 1899, es creà el Cos Municipal de Veterinària amb 28 veterinaris, i el seu primer degà fou Antoni Sabater i Casals. Actuacions destacades foren l'actuació de Ramon Turró en l'epidèmia de tifus el 1914, el Memoràndum de Sanitat Veterinària de 1929, la participació en la creació del Seminari de Ciències Veterinàries de Barcelona el

1953 i la Setmana Nacional de Veterinària el 1960, apart de nombrosos Symposiums científics.

3. Col·legis veterinaris catalans i llurs activitats

Foren provincials des del seu començament i es fundaren entre 1900 i 1906, essent el de Barcelona el més actiu, perquè tenia sempre un major nombre de col·legiats. Destacà també el de Girona pels seus contactes amb els veterinaris francesos.

El 1915, 1931 i 1933 es crearen les federacions catalanes i el Col·legi Veterinari de Catalunya, però tingueren una vida efímera.

Les actuacions tècniques més destacades dels Col·legis catalans han estat les següents: l'Assemblea Nacional de la Veterinària, Barcelona (1917), el Primer Congrés Veterinari Espanyol, Barcelona (1929); els Symposiums Regionals sobre Temes Monogràfics, iniciats a partir del 1958 i amb periodicitat anual; la Setmana Nacional de Veterinària, i la creació de l'Acadèmia de Ciències Veterinàries (1960), la Setmana Nacional del Bestiar Porcí i les seves indústries, Montjuïc (1967), els EXPOAVIGA des de 1975, i els Congressos Mundials d'Animals i Companyia i Cunicultura, ambdós del 1980.

L'activitat col·legial catalana, i especialment la de Barcelona, durant el període de 1950 al 1980 transcendiren a tota Espanya, i del seu sí sorgiren nombroses entitats científiques.

4. Serveis Veterinaris en organismes oficials

Serveis Tècnics de Ramaderia en les Diputacions Provincials

En els de Barcelona, que han comprès totes les espècies ramaderes, destacà la tasca dels veterinaris Rosell i Vilà, Ferrer Palaus, Danés, Cervera, Soler, Bastons, etc. A la Diputació de Tarragona, preferentment en avicultura, destacaren Romagosa, Jordà, Sanz Calleja, etc. A la de Lleida, preferentment amb bestiar boví, destacaren els

veterinaris Anadón Pinto, Vidal Santos, Vidal Luis, etc. A la de Girona, que desenvolupà molta activitat, en el bestiar equí i, principalment, en el boví, hi col·laboraren activament els veterinaris Verdaguer Estrach, Solà Puig, Soldevila Feliu, etc.

Serveis dependents del Ministeri d'Agricultura

El 1909 es crearen les Inspeccions Provincials d'Higiene i Sanitat Pecuàries, així com els Serveis Veterinaris de Ports i Fronteres (Barcelona, Portbou, Puigcerdà i la Seu d'Urgell), i el 1944 el Laboratori Pecuari Regional Català.

Serveis de Sanitat Veterinària a Catalunya

Ja el 1847 es crearen els Inspectors de Sanitat de Districte, o anomenats també Sots-delegats de Sanitat, i llur actuació era comarcal. El 1859 es crearen els serveis d'Inspecció Sanitària dels Escorxadors. El 1929 es crearen els Caps de Secció Veterinària dels Instituts Provincials d'Higiene, passant el 1944 a ser Inspectors Provincials de Sanitat Veterinària.

5. La Generalitat de Catalunya i la Veterinària

Període del 1931 al 1939

El 1931 es creà l Federació de Col·legis Veterinaris de Catalunya, i el 1933 es fundà el Col·legi Oficial de Veterinaris de Catalunya, amb cinc delegacions.

Restabliment de la Generalitat (1977)

Els veterinaris de ramaderia passen a dependre del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. El 1979 és nomenat Director General de la Promoció Agrària el veterinari Josep Tarragó i Colomines, i el 1980 és elegit Conseller d'aquest Departament Agustí Carol i Foix.

EN NOMBRE DE DIOS, Y

DE LA VIRGEN MARIA AMEN. SEA MANIFIESTO, y notorio à todos, y qualquiera persona, que yo Dn. Diego Albarez, y Calderon de la Barca, Protho-Albeytar, y Examinador mayor de todos los Albeytars, y Herradores, ejercientes la facultad, y Arte de Herrador, y Albeytar del Principado de Cataluña, y Condados de Rosellon, y Cerdeña, en la Ciudad de Barcelona habitante, elegido, y nombrado por la Santa Cefreza, y Real Magestad del Rey Nro. Señor (que Dios guarde) como mas largamente consta de su Real Privilegio, firmado de su Real mano, y sellado con el Sello pendiente, y con las demás solemnidades en forma de Real Cancilleria despachado. Su fecha en Madrid à 11. de Diciembre de 1736. &c.

POR quanto *Pablo Argente* me ha hecho patente haver ejercido el arte de Albeytaria de que queda

Títol d'Albeitar.

A Sanitat Veterinària els veterinaris són inclosos en la Direcció General de Salut Pública, i per aquest càrrec fou nomenat, el 1982, el veterinari Pere Mercader i Vilardell.

Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentaria (IRTA)

L'IRTA és una empresa pública de la Generalitat de Catalunya, creada pel Parlament de Catalunya, que centra la seva activitat científica i la transferència tecnològica en l'àmbit de l'agricultura, ramaderia i indústries agroalimentàries. Compta amb diversos Centres Tècnics a Catalunya, i el seu Director General és el veterinari Josep Tarragó i Colomines. El personal tècnic que l'integra és interprofessional.

6. Societats Científiques

Gairebé totes elles han tingut el seu origen en els Col·legis Veterinaris Catalans i, en especial, en el de Barcelona. A continuació passem a enumerar les més importants: Seminari de Ciències Veterinàries de Barcelona (1953); Acadèmia de Ciències Veterinàries de Barcelona (1960), amb 10 seccions i més tard 16 seccions; Associació Veterinària de Petits Animals (AVEPA) (1964); Branca Espanyola

OBSERVACIONES PRACTICAS DE ALBEYTERIA, QUE HIZO, Y DA A LUZ SEBASTIAN ROBREDO, Y VILLARROYA,

Maestro en dicha Facultad en los Reynos de Aragon, y Valencia, y residente en la Villa de Onda.

AL FIN AÑADE UN ANTIDOTARIO DE algunas selectas Recetas, cuyo uso le produzca maravillosos efectos.

LAS DEDICA

AL SEÑOR MARCOS MONTÓ,
Protho-Albeytar, y Examinador Mayor de
Herradores, y Albeytars del Reyno
de Valencia.

EN VALENCIA:

Por FRANCISCO BURFUEYE, Impresor del S. Oficio,
vive en la Bolteria. Año 1778.
Se halla en la Libreria de Francisco Navarro à la Lanza de la Sala.

Llibre de Albeiteria, 1778.

Científica Avícola de la WPSA (1962); Institut d'Estudis Ilerdencs (Secció Veterinària), Lleida (1963); Associació Espanyola de Cunicultura (ASESCU) (1976); Associació de Porcinocultura Científica (ANAPORC) (1977), etc.

7. Tasca zootècnica

En la conservació i millora de l'"Eguasser Català", destacaren principalment els veterinaris de Vic, Joan i Miquel Vilarrasa i Joan Corominas, així com també Rosell i Vilà de la Diputació de Barcelona. En avicultura, els antecedents cal cercar-los en Salvador Castelló i la seva Escola d'Avicultura. A partir dels anys cinquanta sorgeixen veterinaris especialistes encapçalats per Brufau, Agenjo, Solé Gondolbeu, Bastons, Sant Gabriel, Boncompte.

La raça del gos d'Atura, o gos de pastor català, originari dels Pirineus catalans, tingué amb el veterinari Agustí Franco, de Ribes de Freser (Ripollès), el seu principal impulsor, al qual segueixen els veterinaris d'aquesta comarca. Igualment, el professor Sotillo Ramos dirigí la tesi doctoral *El Perro de Pastor Catalán* a l'avui doctora Josefina Àvila Cantariño. El professor Sarazá Ortiz seleccionà un esplèndid planter de gossos d'aquesta raça a la Facultat de Veterinària de Madrid.

En quant a la nutrició animal, apart de l'obra *Alimentació del Bestiar* (1920) de Rosell i Vilà, cal destacar la tasca científica d'Amich Galí amb les seves RITENA, iniciades el 1958; altres especialistes que destacaren foren Sèculi Brillas, Brufau, Romagosa, Castellà Beltrán, Costa Batllori, Puchal Mas, Roca Torras, Boncompte, Brenes, etc.

En bestiar boví destacaren els veterinaris Jeroni Darder, Rosell i Vilà, Mas Alemany, Riera Planagumà, Carol Foix, Viñas Borrell, Vila Vidal, etc.

8. Premis Científics

Foren implantats pels Col·legis Veterinaris, especialment pel de Barcelona, per honorar la memòria de persones il·lustres. De tots ells cal destacar el Premi Enric Coris Gruart, veterinari de Cassà de la Selva (Gironès).

9. Publicacions i revistes

S'han editat nombrosos butlletins i revistes. De totes elles destaquen: *La Veterinària Catalana* (iniciada el 1899), la *Revista Veterinària d'Espanya* i la *Biblioteca Veterinària d'Espanya* (iniciades el 1906 i 1912, respectivament, pels germans Farreras), els *Annals del Col·legi de Veterinaris de Barcelona* (iniciats el 1944 i que segueixen publicant-se). També l'Acadèmia de Ciències Veterinàries de Barcelona, avui de Catalunya, ha tingut la seva pròpia revista.

10. Biografies

L'ordre de l'exposició dels veterinaris més destacats de Catalunya (necrològiques) ha sigut l'alfabètic, amb l'excepció del Dr. Ramon Turró i Darder, que per la seva projecció internacional encapçala aquest apartat.

Ramon Turró i Darder (1854-1926)

Va néixer a Malgrat (Maresme). Destacà principalment en bacteriologia i immunologia. El 1892 fou acadè-

mic numerari de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Barcelona. El 1904 fou vicepresident de la mateixa. Dels anys 1904 al 1912, president del Col·legi Oficial de Veterinaris de Barcelona. Del 1905 al 1926, director del Laboratori Municipal de Barcelona. El 1908, president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears. El 1911, Membre de l'Institut d'Estudis Catalans i cap fundador de la Secció de Ciències. El 1915, president de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques. El 1914 va aconseguir eradicar la gran epidèmia de tifus humà ocorreguda a Barcelona i originada per les aigües de Montcada. El 1917, president de l'Assemblea Nacional de Veterinària, celebrada a Barcelona. El 1919, membre de la Societat de Biologie de Paris. El 1926, al morir, l'Ajuntament de Barcelona donà el seu nom a un carrer a tocar del Laboratori Municipal. El 1954, rebé homenatge pòstum amb motiu del centenari del seu naixement que li varen retre la Reial Acadèmia de Medicina, el Laboratori Municipal i el Col·legi de Veterinaris de Barcelona. A la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona hi ha una sala dedicada a ell. En el transcurs dels anys 1936 al 1976, se li van retre sengles homenatges fets en els Congressos de Metges i Biòlegs de la Llengua Catalana a Perpinyà.

A més dels treballs (més de 60) i obres publicades de la seva especialitat, va publicar obres filosòfiques com *Orígens del coneixement*, *La fam*, *La disciplina mental*, *La base tròfica de la intel·ligència* i *El mètode objectiu*, traduïdes a diversos idiomes, motiu pel qual fou un dels científics catalans més destacats del primer quart del segle XX.

César Agenjo i Cecilia (1909-1997)

Va néixer a Santander. Estudiant Tècnic Agrícola a l'Escola de Toulouse, i després Veterinària i Ciències Naturals a Madrid. Als 23 anys ja tenia tres títols. Va continuar els seus estudis a l'Institut de Biologia Animal de Madrid. Mitjançant beques va realitzar viatges d'estudis a Suïssa i Itàlia sobre

indústries alimentaries (especialment en indústries làctiques).

El 1914 va ingressar al Cos Nacional Veterinari, passant al Ministeri d'Agricultura (secció de divulgació i foment).

El 1945 va passar destinat a Barcelona com a Inspector Provincial de Sanitat Veterinària. Desenvolupà en aquest càrrec tota la seva activitat sanitària, no solament a l'Institut Provincial de Sanitat, sinó també a les indústries alimentaries, especialment a les làctiques i càrniques en tot l'àmbit català.

Ha publicat nombrosos treballs sobre les seves especialitats i diversos llibres, d'entre els quals cal destacar les quatre grans Enciclopèdies (d'aviicultura, de la carn, de la llet i productes làctics i de bromatologia i d'inspecció d'aliments).

Joan Arderius i Banyol (1841-1923)

Va néixer a Figueres (Alt Empordà). La seva personalitat s'ha d'estudiar sota tres aspectes.

Professional. Fou un dels primers veterinaris a Espanya que implantà la vacunació anticarbunosa i mal roig als anys 1882 i següents. Disposà del seu propi laboratori microbiològic a l'escorxador de Figueres, que contribuï que es construís.

Publicà nombrosos treballs sobre la triquinosi, la tuberculosi, la fil·loxera a l'Empordà, el carbuncle, mal roig, etc.

Participà en nombrosos congressos a Madrid, París, Barcelona, etc. Fou el primer president del Col·legi de Veterinaris de Girona.

Publicista. El 1864 fundà la revista *La alianza veterinaria* a Madrid. A Figueres, el 1868, el diari *El Empordanés*, *La Concentración*, etc.

Polític. El 1868, regidor de l'Ajuntament de Figueres i, el 1872, batlle de la mateixa vila.

Agustí Carol i Foix (1923-1996)

Va néixer a Barcelona. Fou un destacat veterinari que exercí com a titu-

lar a Esplugues de Llobregat i després a Cornellà de Llobregat.

Destacà en clínica bovina i dintre d'aquest camp en inseminació artificial, esterilitat i patologia de la reproducció. El 1978, president de l'Acadèmia de Ciències Veterinàries, i també membre del Consell Assessor d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat. El 1980 fou Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, sota la Presidència del President Jordi Pujol, i entre altres tasques assenyalen les següents: creació de la Direcció General del Medi Rural; potenciament de la Recerca Agrària (Centre Agropecuari Mas Bové, Lleida; Incavi; Incacarn); potència i fomentà la formació professional agrària; creació d'una xarxa de Laboratoris de Sanitat ramadera i nombroses Agrupacions de Defensa sanitària, i el Centre de Comprovació dels rendiments del bestiar porcí a Monells, etc.

Antoni Darder i Llimona (1858-1917)

Va néixer a Barcelona. Fill de veterinar i germà de Francesc Darder. Fou veterinar municipal de Barcelona i el 1916 fou escollit president del Col·legi de Veterinaris de Barcelona. Preparà la IV Assemblea Nacional de Veterinària de 1917 a Barcelona. En el que més va destacar fou la clínica equina, publicant nombrosos treballs.

Francesc Darder i Llimona (1851-1918)

Germà d'Antoni Darder i també nascut a Barcelona. Fou subdelegat de Sanitat i un molt destacat taxidermista. Fou proveïdor i preparador naturalista de diversos museus, universitats i de centres d'ensenyament. Va ésser el fundador i primer director del Parc Zoològic de Barcelona del 1892 fins al 1918 en que va morir. Va donar la seva col·lecció particular d'animals a la ciutat de Banyoles, on es fundà el Museu Darder.

NO MÁS HUÉRFAGO
(ASMA)
EN LOS CABALLOS

CURACIÓN, EN UN MES, de resfriados,
bronquitis crónicas, enfisemas, etc., etc.
con el tratamiento por la

VERGOTININE

Pídase el folleto explicativo
UN SINNÚMERO DE ATESTACIONES DE LAS
EMINENCIAS DEL MUNDO VETERINARIO
elaborada por
A. VELPRY
Farmacéutico-Químico en BILLANCOURT (FRANCIA)

De venta en las principales Droguerías y Farmacias

Anunci publicat en una revista veterinària de l'any 1915.

*Germans Farreras Sampera.
Pere (1876-1955) i Josep (1880-1914)*

El 1907 fundaren la *Revista Veterinaria de España* una de les millors del seu temps i en la qual van col·laborar els millors veterinaris. El 1913 iniciaren la Biblioteca veterinària de Espanya, amb la selecció dels llibres veterinaris traduïts al castellà, que era de les més prestigioses firmes europees d'aquells anys (franceses i alemanyes preferentment), i que publicà unes 20 obres. Els veterinaris espanyols i hispanoamericans durant la primera meitat del segle XX varen gaudir d'aquestes obres, com llibres de text i de consulta. A més, Josep destacà en Clínica equina i Sanitat Veterinària.

Joaquim Gratacós i Massanella (1893-1963)

Va néixer a Banyoles (Pla de l'Estany). Fou veterinar del Cos Municipal de Barcelona, tècnic de l'Institut Ravetllat-Pla, president del Col·legi de Veterinaris de Barcelona, i més tard, el 1934, vice-president del Col·legi de Veterinaris de Catalunya. La Guerra Civil (1936-1939) fou funesta per a una persona competent, diligent i honesta com ell, al ser desposseït dels

seus càrrecs oficials. Malgrat això, seguí destacant en la clínica i cirurgia d'èquids i bòvids. Publicà nombrosos treballs tècnics i de divulgació.

Joan Homedes i Ranquini (1893-1955)

Va néixer a Barcelona. També estudià Farmàcia. Destacà en genètica, zootècnia i parasitologia, havent estat professor de l'Escola Superior de Veterinària de Madrid i de la Facultat de Farmàcia de Barcelona. Publicà nombrosos treballs de la seva especialitat. També fou veterinar municipal de l'ajuntament de Barcelona.

Miquel Luera i Carbó (1929-1996)

Va néixer a Barcelona. Els primers anys treballà amb el seu pare, veterinar de gossos i gats. S'especialitzà en animals de companyia en les Escoles de Veterinària de Toulouse i Alfort-París. Més tard es va consagrar a Barcelona com a cirurgia d'animals de companyia i zoològics. Veterinar del Parc Zoològic de Barcelona. Membre de la Societat Mundial d'Oftalmologia Veterinària. El 1980 i 1988, president dels Congressos Mundials de Petits

Animals (WSAVA), celebrats a Barcelona. President d'AVEPA i de l'Acadèmia de Ciències Veterinàries de Catalunya. Professor de la seva especialitat en la Facultat de Veterinària de Bellaterra (Barcelona). Publicà nombrosos treballs.

Pau Martí i Freixas (1885-1935)

Va néixer a Palafolls (Maresme). Va ésser veterinari municipal de Barcelona. El 1922, president del Col·legi de Veterinaris de Barcelona, i el 1925 degà del Cos de Veterinària Municipal de Barcelona, afavorí el cos a una modernització i renovació en les seves funcions. Renovà les reglamentacions sanitàries de les carns, llets, peixos i marisc, i de la Sanitat Municipal. Publicà nombrosos treballs.

Antoni Martí i Morera (1900-1972)

Va néixer a l'Albió, terme municipal de Llorachs (Conca de Barberà). Va ésser veterinari municipal de Calaf (Anoia). Fou un especialista en la medicina i cirurgia dels èquids, veterinari del Sindicat de Guissona de la seva comarca i de la sucursal de Calaf. Creà una Unitat d'Assegurança del bestiar modèlica a Catalunya i Balears. Publicà nombrosos treballs, en especial sobre èquids.

Josep Mas i Alemany (1868-1939)

Va néixer al Pla de Cabra de Santamaría (Alt Penedès). Fou veterinari municipal de Gràcia (Barcelona), actuant a més com a clínic (i en especial en vacu lleter). Amb Sugranés publicà el 1899 l'obra *Nuevo tratado de Medicina Veterinaria* (2 volums i 1470 pàgines). Acadèmic de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona (1927), el 1928 director de l'escorxador de Barcelona, i el 1930 degà del Cos de Veterinària Municipal de Barcelona. En resum, va ésser un dels veterinaris més destacats del primer terç del segle XX, especialment en la sanitat veterinària (prevenció de la tuberculosi, escorxadors moderns,

organització dels serveis veterinaris municipals) i la seva participació fou molt activa en els congressos científics de la seva època.

Salvador Riera i Planagumà (1899-1970)

Va néixer a Barcelona. Fill i net de veterinaris. Es dedicà preferentment a la clínica d'èquids i de boví lleter; fou també veterinari municipal de Barcelona. Publicà nombrosos treballs, preferentment sobre perineumonia bovina, febre aftosa, trastorns gastroentèrics, malalties del metabolisme i també sobre bromatologia, inspecció d'aliments i sociologia veterinària.

Guanyà nombrosos premis científics. Acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Barcelona, el 1960 president de l'Acadèmia de Ciències Veterinàries de Barcelona i, més tard, president honorífic, tant del Col·legi de Veterinaris de Barcelona com de l'Acadèmia de Ciències Veterinàries de Catalunya.

Josep Robert i Serrat (1832-1920)

Va néixer a Povoleda (Priorat). Estudià a Madrid i es quedà allà per preparar-se, primer per professor i després per catedràtic. Passà primer de professor per Còrdova, Saragossa, Lleó i, finalment, el 1866 catedràtic a Saragossa. Publicà el gran llibre *Anatomía descriptiva* el 1867 (3 edicions). El 1901 fou escollit director de l'Escola, i dimití el 1908. També estudià medicina.

Josep A. Romagosa i Vilà (1919-88)

Va néixer a l'Arboç del Penedès (Baix Penedès). Per oposició va ésser veterinari Titular i del Cos Nacional. Fou Cap de Ramaderia Provincial d'Orense, i, més tard, de Tarragona. El 1962 fou Subdirector General de Ramaderia a Madrid. El 1964, voluntàriament passà a excedent per dedicar-se exclusivament a la zootècnia, preferentment alimentació i produccions animals. Publicà nombrosos llibres,

especialment sobre remugants (alimentació, produccions animals, etc.).

Pere Rossell i Vilà (1882-1933)

Va néixer a Olot (Garrotxa). Els seus contactes amb França varen ésser favorables per a la zootècnia. El 1916 obté la càtedra de Zootècnia de l'Escola d'Agricultura de Barcelona, i la direcció de l'Escola. El 1917 fou anomenat director dels Serveis de Ramaderia de la Mancomunitat Catalana, des d'on fa una gran divulgació de la ramaderia (xerrades, conferències, cursets, etc.). Fins al 1923 s'havien celebrat 43 concursos ramaders per millorar les races autòctones de les diverses comarques catalanes. Publicà importants llibres i treballs sobre zootècnia i veterinària. Lluità per millorar l'ensenyament de la veterinària i de la zootècnia. Succeí Francesc Darder en la direcció del Parc Zoològic de Barcelona fins a la seva mort, ocorreguda el 1933.

Josep Séculi i Brillas (1917-1998)

Va néixer a Gavà (Baix Llobregat). Veterinari titular i del Cos Nacional. Inspector de les duanes del port i aeroport de Barcelona. Inspector de Sanitat animal de Catalunya, director tècnic de Productes Neosan, conseller tècnic de Pinsos Picrosa, S.A.

President del Col·legi oficial de Veterinaris de Barcelona (1954-1977). Conseller Nacional representant als Col·legis Veterinaris de Catalunya (1962-1977).

Acadèmic numerari de les Reials Acadèmies de Medicina i de Farmàcia de Catalunya i de Ciències Veterinàries de Madrid. President d'Honor del Col·legi de Veterinaris de Barcelona i de l'Acadèmia de Ciències Veterinàries de Catalunya.

Ha publicat 6 llibres i uns 150 treballs científics, ha estat director de 4 revistes professionals.

Creador dels Simposis de Veterinaris de Catalunya i Balears, de 1958 a 1975. Iniciador de les Setmanes Nacionals Veterinàries, començant a Barcelona el 1960.

Està en possessió de nombrosos guardons de l'Estat espanyol i de Catalunya. Ha sigut un dels veterinaris més prestigiosos, per no dir el millor.

Francisco Sugrañes i Bardaji
(1866-1939)

Va néixer a Reus (Baix Camp). El 1899 va contribuir a la fundació del Cos de Veterinari Municipal de Barcelona, del qual fou anomenat vice-degà, i, a més, director de la revista *La Veterinària Catalana*, fundada també el 1899. Participà molt activament en la creació del Col·legi de Veterinaris de Barcelona el 1900. El 1915 fundà i creà la Federació Veterinària Regional Catalana-Balear, i també la revista *La Veterinària Progressiva*. Fou President del Col·legi de Barcelona el 1914 i 1920. Publicà l'obra, junt amb Mas Alemany, *Nuevo tratado de Medicina Veterinaria*, a més de nombrosos treballs.

Josep Vidal i Munné (1896-1958)

Va néixer a Piera (Anoia). El 1922 ingressà en el Cos de Veterinària Municipal de Barcelona. Fou deixeble de Turró i Darder en el Laboratori Municipal. El 1926, tècnic veterinari del Laboratori Municipal i, més tard, cap d'investigació veterinària en l'esmentat laboratori. El 1929, per oposició, fou cap de la Secció Veterinària de l'Institut Provincial d'Higiene de Barcelona. El 1931, per la seva preparació en bacteriologia i immunologia, es criat a Madrid per ser nomenat director de l'Institut de Biologia Animal, professor de Bacteriologia experimental en l'Escola Superior de Veterinària de Madrid i vocal del Consejo Superior Pecuário.

Amant de Catalunya, Vidal Munné tornà a Barcelona amb els seus antics treballs, a l'any 1933.

El 1934, és escollit president del Col·legi de Veterinaris de Catalunya.

La Guerra Civil fou funesta per a una persona competent, diligent i honesta com Vidal Munné.

El 1939, fou desposseït dels càrrecs oficials, més per la gran vàlua científica de Vidal Munné treballà en l'em-

MICROGRAFIA BACTERIOLOGIA E. COGIT & C.^a

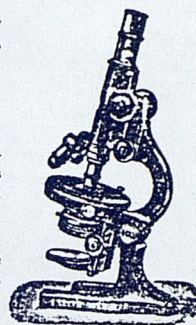
36, boulevard Saint Michel - PARIS

Constructores de instrumentos y aparatos para ciencias
Sucursal en Francia de los microscopios de KORISTKA
Modelos especiales para Bacteriología con los últimos perfeccionamientos: Microtomos MINOT y Microtomos de todas las marcas: Productos químicos y Colorantes especiales para Micrografía y Bacteriología.

Estufas para cultivos: Autoclaves: Instalaciones completas de Laboratorio: Medios de cultivo esterilizados: nuevos aparatos LATAPIE para la separación del suero de la sangre
Nuevo aparato microfotográfico COGIT

Agustín Frago.—Fernando Pérez.—José M.ª Aguinaga.—Honorato Vidal.—Francisco de Castro.—Manuel del Campo.—Rafael Nieto.—Juan Blanch.—Juan Verdaguer.—Germán Martí.—Manuel Gutiérrez.—Guillermo Martín.—José Garreta.—José Vilalta.—Francisco García Gómez.—Ángel Moreno.—Heliodoro Hernández.—Robustiano Bengoechea.

(Recibido el importe de su suscripción al vol. 10.º de la Revista.)

Anunci publicat en una revista veterinària de l'any 1915.

presa privada (en els acreditats laboratoris LETI, Lederle-Reunidos); fou dels primers espanyols que treballà amb la penicil·lina (anys quaranta).

El Veterinari, avui

Funcions del veterinari en l'actualitat

- Prevenció i curació de les malalties dels animals inclosos els animals domèstics (ramaderia, avicultura, animals de companyia, i de zoo).
- Control colònies animals experimentals.
- Augment en quantitat i qualitat de les produccions animals (carns, llet, ous i derivats, aqüicultura, etc.).

Salut pública

- Prevenir el contagi de les malalties dels animals a l'home.
- Control sanitari i de qualitat dels aliments d'origen animal per als humans.
- Plats preparats, menjadors col·lectius, cuines. Restauració col·lectiva. Catering. Controls sanitaris.
- Prevenció d'infeccions i intoxicacions alimentàries.

Medi ambient

Prevenir la formació de residus

nocius per part dels animals, així com de les seves produccions, indústries, magatzems i comercialitzacions. I en el cas que es produeixin, eliminar-los el més ràpidament possible.

Epíleg

Hem intentat donar una visió històrica molt ràpida de la Veterinària, des del seu origen en el cavall, fins a la multiplicat de funcions de la Veterinària d'avui dia.

I abans de finalitzar, voldria dedicar un especial record a sanitaris manresans que ja ens han deixat: en especial als veterinaris RAMON CARRERA i PUJADES, PERE PEDRO i GORINA, i EDUDALD SALA i MITJANS, que varen fer una gran tasca en la primera meitat d'aquest segle. També al destacat metge Sr. JOSEP PAPACEIT i ARTOLA, que va ésser el nostre metge de capçalera. I per últim al farmacèutic Dr. ANTONI ESTEVE i SUBIRANA, fundador i director dels LABORATORIS DR. ESTEVE, SA, traslladats a Barcelona el 1941 i que el 1963 varen fundar la divisió veterinària d'especialitats farmacològiques.

I com a manresa, felicitar el Col·legi de metges de la comarca del Bages per la creació de l'Arxiu d'Història de les Ciències de la Salut. Moltes gràcies.

Jaume Roca i Torras

Veterinari